

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีเจตนารมณ์ ที่จะพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ในตัวผู้เรียนสามด้านด้วยกัน คือ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ดังนั้นการประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรจึงจำเป็นต้องประเมินผลผู้เรียนให้ครอบคลุมครบทั้ง 3 ด้าน ในทุกกลุ่ม การเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเป็นกลุ่มประสบการณ์หนึ่งในหลักสูตรประถมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมตามแนวทางอันพึงประสงค์ ครบทั้งสามด้านดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบันการวัดและประเมินผลด้านพุทธิพิสัยและด้านทักษะพิสัย พัฒนาไปได้ด้วยดี แต่ทางด้านจิตพิสัยยังพัฒนาไปได้ไม่มากนัก (สุภาพ วาดเขียน, 2532) สภาพ การวัดผลด้านจิตพิสัยเท่าที่ปฏิบัติกันมานั้น ไม่ได้ใช้กระบวนการวัดผลที่ถูกต้องตามหลักวิชา ส่วน ใหญ่มักประเมินด้วยการรับรู้และประสบการณ์ของครูผู้สอนเองไม่มีเครื่องมือ หรือพฤติกรรมบ่งชี้ ที่ชัดเจน ประกอบกับการขาดปัจจัยเอื้ออำนวยต่าง ๆ เช่น ขาดผู้มีความรู้และประสบการณ์ใน การสร้างเครื่องมือ ขาดการสนับสนุนด้านการเงินหรือแรงงาน ขาดการเล็งเห็นความสำคัญของการ ประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะ ทำให้การสร้างและพัฒนา เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัยยังมีไม่ มากนัก และหากจะใช้เครื่องมือซึ่งแปลมาจากเครื่องมือของ ต่างประเทศที่มีอยู่มากมายหลาย ชนิด ก็มักจะประสบปัญหาในเรื่องของภาษา หรือปัญหาด้านวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ทำให้ไม่อาจมั่นใจได้ว่าเครื่องมือที่แปลมาใช้นั้น จะสามารถนำมาใช้กับคนไทยได้อย่างเหมาะสม จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างและพัฒนา เครื่องมือเพื่อใช้วัดทางด้านจิตพิสัย บนพื้นฐานหลักสูตรและโครงสร้างของวัฒนธรรมไทย ตามขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้น คือ (1) ขั้นการรับรู้ (2) ขั้นการตอบสนอง (3) ขั้นการให้คุณค่า (4) ขั้นการจัดระบบ และ (5) ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Benjamin S. Bloom และคณะ ,1964)

คุณลักษณะด้านจิตพิสัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือวัดคือ **ความมีระเบียบวินัย** เนื่องจากความเป็นอยู่ของคนไทย แบบไทย ๆ ที่มักยึดถือความสะดวกสบายเป็นหลัก ไม่ค่อยถือสาอะไรมากนัก ดังเห็นได้จากคำพูดติดปากประจำว่า "อะไรก็ได้" หรือ "ไม่เป็นไร" เป็นผลให้คนไทยไม่ค่อยมีระเบียบวินัย และไม่เคารพกฎเกณฑ์เท่าที่ควร (คุรุปริทัศน์, 2532) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปตามเป้าหมาย (บัณฑิตา สักดิ์อุดม, 2523) สำหรับเรื่องนี้รัฐบาลก็ได้เล็งเห็นความสำคัญของการสร้างวินัยแก่คนในชาติ จึงได้ประกาศนโยบาย 4 ประการ คือ 1) การประหยัด 2) การนิยมไทย 3) วินัยของชาติ และ 4) ความสะอาดของบ้านเมือง ให้เป็นนโยบายเฉพาะกาล ด้วยเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่ร้อนใจและให้หน่วยราชการ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจรับไปดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (เรื่อง เจริญชัย, 2528)

อนึ่งการจัดระบบการศึกษาของไทยมีหลายระดับ ซึ่งทุกระดับก็มีความสำคัญทั้งสิ้น สำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา นับเป็นระดับที่มีความสำคัญมาก ในการวางรากฐานชีวิต และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาด้านสติปัญญา ตลอดจนด้านอื่น ๆ ต่อไป (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2531) โดยเฉพาะการพัฒนาและการปลูกฝังคุณลักษณะด้านความมีระเบียบวินัยนั้น จะต้องสอนและฝึกปฏิบัติจริงจนกระทั่งทำเป็นนิสัยตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กระดับประถมศึกษาอยู่ในวัยที่เปรียบเสมือนไม้อ่อนคดได้ง่าย ซึ่งครู พ่อแม่ หรือผู้ปกครองสามารถจะปลูกฝังจริยนิสัยต่าง ๆ ที่ต้องการได้เป็นอย่างดี (กรมการฝึกหัดครู, 2528) ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเด็กระดับประถมศึกษา โดยมุ่งให้ความสำคัญกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอายุอยู่ระหว่าง 10-12 ปี ตรงกับช่วงวัยเด็กตอนปลายคาบเกี่ยวกับระยะก่อนวัยรุ่น มีพัฒนาการทางสติปัญญา มีความกระตือรือร้น รู้จักใช้เหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง สามารถเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว (สุรางค์ จันทน์เอม, 2529) และสามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ได้อย่างเคร่งครัด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวมาข้างต้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดความมีระเบียบวินัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้เป็นแบบวัดที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษา-วิจัยเกี่ยวกับเรื่องความมีระเบียบวินัย และเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้นำแบบวัดฉบับนี้ไปใช้กับนักเรียน จะทำให้ครูรู้จักตัวเด็กนักเรียนชัดเจนมากขึ้น นอกเหนือไปจากการวัดด้านความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดความมีระเบียบวินัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น ทางด้านความเที่ยงและความตรง ของเครื่องมือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการสร้างและพัฒนาแบบวัดความมีระเบียบวินัย ตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
2. แบบวัดความมีระเบียบวินัยฉบับนี้ ใช้สำหรับวัดและประเมินผลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. แบบวัดความมีระเบียบวินัยที่สร้างมี 3 ประเภท ได้แก่
 - 3.1 แบบวัดเชิงสถานการณ์
 - 3.2 แบบประเมินตนเอง
 - 3.3 แบบสังเกตพฤติกรรม โดย
 - 1) เพื่อนนักเรียน
 - 2) ครูประจำชั้น
 - 3) ผู้ปกครอง

แบบวัดที่เป็นเครื่องมือหลักที่จะนำไปใช้ในการวัดการรับรู้พฤติกรรมของนักเรียน หรือ การตัดสินใจให้คะแนนได้-ตก คือเครื่องมือชนิดที่ 1 สำหรับเครื่องมือชนิดที่ 2 และ 3 นั้น ใช้ ประกอบเครื่องมือชนิดที่ 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับ แก้พฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างมีทิศทางและมีประสิทธิภาพ

4. การสังเกตพฤติกรรมในการสร้างเครื่องมือนี้ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ติดต่อกัน นับ นับรวมวันเสาร์-อาทิตย์

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสังเกตพฤติกรรม โดยกลุ่มบุคคลที่อยู่รอบตัวนักเรียน อาจจะทำให้ข้อมูลแทนความมีระเบียบวินัยของผู้ถูกสังเกตไม่สมบูรณ์เพียงพอ เพราะขึ้นอยู่กับช่วงเวลาการสังเกตพฤติกรรม และการแสดงออกถึงพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงนั้น ๆ

2. การใช้เครื่องมือที่เป็นแบบประเมินตนเอง จะเป็นการได้ข้อมูลเสริมการใช้แบบ วัดเชิงสถานการณ์ ดังนั้นหากนำข้อมูลนี้ไปใช้เพื่อการตัดสินผลได้-ตก อาจจะไม่ยุติธรรม เพราะ นักเรียนอาจให้ข้อมูลที่มีอคติได้ ดังนั้นข้อมูลส่วนนี้ควรใช้เพื่อช่วยในการปรับแก้พฤติกรรมของ นักเรียนเท่านั้น

3. คุณภาพของเครื่องมือแบบวัดเชิงสถานการณ์ และแบบประเมินตนเองสามารถ ตรวจสอบจากความเที่ยงและความตรง ส่วนแบบสังเกตพฤติกรรมนั้นตรวจสอบเฉพาะความ ตรงเท่านั้น ความเที่ยงไม่สามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพราะการสังเกตต้องใช้กลุ่มบุคคล เวลา และสถานที่แตกต่างกัน ในทางปฏิบัติจริง จึงเป็นไปได้ยากที่จะตรวจสอบความเที่ยง

คำนิยาม

แบบวัดความมีระเบียบวินัย หมายถึง แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ วัดความมีระเบียบวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีรูปแบบ 3 ประเภท คือ

1. แบบวัดเชิงสถานการณ์
2. แบบประเมินตนเอง

3. แบบสังเกตพฤติกรรม โดย

3.1 เพื่อนนักเรียน

3.2 ครูประจำชั้น

3.3 ผู้ปกครอง

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงออก ดังต่อไปนี้ คือ (1) การตั้งใจทำงาน (2) การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (3) การตรงต่อเวลา และ (4) การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล, 2531) ซึ่งในการวิจัยนี้กำหนดขึ้นจากคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบวัดความมีระเบียบวินัยที่สร้างขึ้น

การตั้งใจทำงาน หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จและงานที่ทำนั้นมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น การไม่เล่นในเวลาทำงาน

การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น หมายถึง การกระทำที่อยู่ภายใต้ขอบเขตสิทธิของตนเองและไม่ก้าวล้ำสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น เช่น การไม่หยิบของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

การตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด เช่น การตื่นนอน การรับประทานอาหารเช้า การเข้าแถว การส่งการบ้าน

การปฏิบัติตามระเบียบของสังคม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ตกลงกันไว้ในสังคมนั้น ๆ จำแนกเป็น

การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน เช่น การไม่วิ่งเล่นบนอาคารเรียน

การปฏิบัติตามระเบียบของบ้าน เช่น การจัดเก็บที่นอนให้เป็นระเบียบ

การปฏิบัติตามระเบียบของชุมชน เช่น การข้ามถนนในทางข้าม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แบบวัดความมีระเบียบวินัยที่เชื่อถือได้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. ได้เครื่องมือที่ช่วยประเมินผลด้านคุณลักษณะของนักเรียน นอกเหนือจากการวัดด้านความรู้แต่เพียงด้านเดียว

3. การนำแบบวัดฉบับนี้ไปใช้สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น

4. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะในด้านอื่น ๆ ต่อไป